

Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України
Асоціація хірургів України
ДУ "Національний інститут хірургії та трансплантології
імені О. О. Шалімова" НАМН України

XXIV З'ЇЗД ХІРУРГІВ УКРАЇНИ,

присвячений 100-річчю з дня народження
академіка О. О. Шалімова

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

2018

26 -28 вересня
м. Київ

Висновки.

1. Використання апарату височастотної електрохірургії “KLS Martin” сприяє суттєвому скороченню тривалості операції, значно зменшує об'єм крововтрати під час операції та больовий синдром у післяопераційному періоді, а також сприяє формуванню ніжного косметичного рубця завдяки незначній глибині некрозу тканин.

2. Застосування цієї сучасної технології запобігає виникненню рубцевих стриктур анального каналу, анальної інконтиненції, а також сприяє швидкій медико – соціальній реабілітації пацієнтів.

Тактичні та технічні особливості лапароскопічної резекції прямої та сигмоподібної кишки

А. В. Клименко, І. Є. Кононенко

Запорізький державний медичний університет, Запоріжжя, Україна

Актуальність. Колоректальний рак (КРР) в Україні займає четверте місце в структурі захворюваності на злоякісні новоутворення по Україні серед жінок (6,6%) і п'яте серед чоловіків (6,4%). Хірургічний метод залишається основним у лікуванні хворих на рак прямої кишки. У ряді клінік України впроваджені і широко виконуються лапароскопічні операції на товстій кишці, однак ряд тактичних і технічних питань є предметом дискусії провідних світових експертів. Зокрема, невирішеними залишаються питання ефективних заходів щодо запобігання неспроможності колоректального анастомозу, яка на сьогоднішній день складає 11–17%. Невизначеними залишаються й критерії оцінки сформованого анастомозу.

Мета дослідження. Розробити технічні аспекти модифікованої лапароскопічної резекції прямої кишки і методи профілактики неспроможності анастомозу.

Матеріали та методи. З 2014 по 2018 рр. в клініці факультетської хірургії ЗДМУ лапароскопічна передня резекція прямої та сигмоподібної кишки з приводу раку була виконана 31 пацієнту. Чоловіків було 13 (41,93%), жінок – 18 (58,07%). Середній вік склав $63,75 \pm 11,7$ років. Всі хворі обстежені відповідно до сучасних стандартів, включаючи ФКС, КТ, УЗД, до- та післяопераційне патогістологічне дослідження. Всім хворим дисекцію видалюємого сегмента прямої кишки і лімфодисекцію в обсязі D2 виконували за допомогою ультразвукового скальпеля «Harmonic», а формування колоректального анастомозу проводили циркулярним степлером фірми «Джонсон і Джонсон» 29–33 мм в діаметрі.

Результати та обговорення. Для профілактики неспроможності анастомозу не проводилося накладення превентивної ілеостоми, а застосовувалася прецизійна техніка препарування тканин з ретельною оцінкою кровопостачання анастомозуємих ділянок на фоні відсутності їх натягу. Такий технічно обґрунтований підхід дозволив уникнути неспроможності колоректальних анастомозів у всіх хворих. Летальних випадків та ускладнень не було.

Особливу роль в оцінці ефективності і спроможності анастомозу грає розроблена в клініці методика візуальної оцінки накладеного анастомозу за допомогою прямої відеоректоскопії. Дана методика дозволяє не тільки оцінити спроможність степлерного шва, але й виключити можливу кровотечу, утворення підслизової гематоми, при необхідності провести корекцію цих ускладнень.

Висновки. Лапароскопічна передня резекція прямої кишки є ефективним і безпечним оперативним втручанням. Застосування розроблених підходів до накладення лапароскопічного колоректального анастомозу дозволяє уникнути його неспроможності.

Еволюція технологій оперування хворих на рак дистальних відділів прямої кишки, сучасні критерії вибору способу втручання

М. Д. Кучер, Ф. Г. Ткаченко, О. Л. Орлов

**Національний медичний університет імені О. О. Богомольця,
Київська міська клінічна лікарня № 18**

Сучасні класифікації пухлин прямої кишки ґрунтуються на визначенні глибини інвазії шарів стінки прямої кишки і навколишніх структур (фасціальних футлярів, м'язів анального сфінктера і тазового дна, прилеглих органів – Е. Rullier, 2013). Висока точність діагностики місцевого поширення пухлини стала можливою завдяки впровадженню методик магнітно-резонансної томографії і ендолюмінальної сонографії. Сучасний обсяг куративної операції передбачає: 1) первинну високу перев'язку а. mesenterica inf. (D–3 лімфодисекція); 2) тотальну мезоректумектомію (ТМЕ); 3) мінімально допустиму відстань у 1 см від краю пухлини до дистальної межі резекції у разі локалізації пухлини нижче від мезоректуму (супраанальні, юктаанальні, інтраанальні пухлини). Еволюція способів виконання сфінктерозберігаючих низьких резекцій прямої кишки за сімдесят років пройшла шлях від передньої резекції прямої кишки з ручним прямим колоректальним анастомозом (Claude Dixon, 1948) і евагінаційних безшовних операцій (Babcock–Bacon, 1945; Cutait–Turnbull, 1961) до апаратних резекцій (А.Н. Бурцев, 1957; Knight CD, Griffen FD, 1980), до ультранизької передньої резекції з трансанальним анастомозом (А. Parks, 1972) і до різновидів інтерсфінктерної резекції (R. Schiessel, 1994). Еволюція технологій оперування сталася впродовж останніх 25 років: лапаротомічні, лапароскопічні операції, роботоасистовані і трансанальні ендоскопічні мікрохірургічні втручання, абдоміно–трансанальне виконання ТМЕ (Cecil approach).

Мета: на підставі клінічного аналізу безпосередніх і віддалених результатів хірургічного лікування хворих на рак прямої кишки, а також результатів патогістологічного дослідження видалених макропрепаратів опрацювати рекомендації про вибір способу операції у хворих на рак дистальних відділів прямої кишки.

Проаналізовані результати хірургічних операцій у 171 хворого на рак дистальних відділів прямої кишки за період 1996–2017 років. Абдомінальний етап втручання виконувався лапароскопічним способом у 74 хворих, лапаротомічним – у 97 хворих. Низьку передню резекцію з формуванням апаратного колоректального анастомозу (double–stapling anastomosis) виконали у 121 хворих; ультра низьку передню резекцію з комбінованим абдоміно–трансанальним виконанням ТМЕ і формуванням колоанального анастомозу ручним способом трансанально – у 20 хворих, ультра низьку інтерсфінктерну резекцію прямої кишки з формуванням колоанального анастомозу – у 8 хворих, черевно–анальну (евагінаційну за Bacon –Turnbull) резекцію прямої кишки – у 7 хворих, черевно–промежину екстирпацію прямої кишки – у 17 хворих.

Висновки.

1. Для Т2–Т3 пухлин з супраанальною локалізацією операцією вибору є комбінований абдоміно–трансанальний спосіб виконання ТМЕ з формуванням коло–анального анастомозу ручним способом. Даний спосіб також зручний для використання у хворих